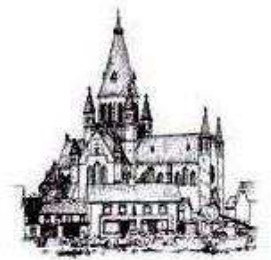

Werkgroep Behoud GUMMARUSKERK

postadres:
Lijsterbesstraat 2
4651 KH Steenbergse
telf. 0167-565612
e-mail: j.gelten@home.nl

Steenbergse

Datum 24-10-2016

Aan het College van Burgemeester en Wethouders,

Aan de leden van de Gemeenteraad,

Postbus 6,
4650 AA Steenbergse.

Betreft: actualisatie erfgoedbeleid.

Geachte dames en heren,

De Werkgroep Behoud Gummaruskerk is op 3 juli 2014 opgericht en beijvert zich om het monumentale kerkgebouw, in goede samenwerking met het Parochiebestuur van de Sint Annaparochie en de ParochieKernCommissie van de Sint Gummarus, te behouden voor de Steenbergse gemeenschap. Ze doet dit door 'mee te denken' over de gebruiksmogelijkheden van het gebouw, adviseren over het genereren van financiële middelen, het activeren van mensen en verenigingen tot activiteiten in en rond de Gummaruskerk en graag participeren in alle vormen van overleg met maatschappelijke groeperingen, waarbij het kerkgebouw onderwerp van gesprek is.

De samenstelling van de werkgroep is:

- de heer N.M.M. (Nico) Eskes, notaris
- de heer J. (Johan) van Gils, accountant
- mevrouw C. (Carla) Ligtenberg-Noordhuizen
- de heer J. (Hans) Oerlemans
- de heer A.F. (Adrie) Hommel, secretaris Sint Annaparochie
- de heer A. (Ton) Wennekers, bestuurslid Sint Annaparochie
- de heer A.A.J. (Bram) Hommel, voorzitter ParochieKernCommissie St.Gummarus
- mevrouw E. (Els) Verbeek, secretaris ParochieKernCommissie St.Gummarus
- de heer J.M.M. (Jan) Gelten, secretaris/adviseur werkgroep (telf.0167-565612).

De Werkgroep Behoud Gummaruskerk wil alvorens 'naar buiten te treden' eerst een goed onderbouwd meerjarenplan op stellen, waarbij natuurlijk de Sint Annaparochie en de Parochiekern Sint Gummarus betrokken worden. Maar ook zal in de nabije toekomst contact worden gezocht met de Gemeente Steenbergse, met Steenbergse verenigingen op gebied van kunst en cultuur en met partijen op het gebied van recreatie.

Op 28 september 2016 hebben enkele leden van onze Werkgroep Behoud Gummaruskerk natuurlijk deelgenomen aan de beeldvormende vergadering inzake de actualisering van het erfgoedbeleid van de Gemeente Steenbergse. 'Natuurlijk', omdat het monument Gummaruskerk zowel uitwendig als inwendig een kostbaar stuk erfgoed is.

In uw College, in uw Raad en in de politieke partijen zullen binnenkort meningen worden uitgewisseld over het Steenbergse erfgoed om daardoor tot een goede actualisatie van het erfgoedbeleid te komen. Om u tot steun te zijn in de komende beraadslagingen willen wij in dit schrijven verslag doen van een aantal reeds door onze werkgroep gevoerde discussies over de mogelijkheden en onmogelijkheden in en met de Gummaruskerk. Want we beseffen ook wel dat een erfgoedbeleid niet bestaat uit het wel of niet geven van een 'pot met geld'.

Wij gingen daarbij uit van de volgende mogelijkheden:

1. Het monument blijft in gebruik als kerk:

Het parochiebestuur opteert vanzelfsprekend voor dit toekomstperspectief. De Werkgroep Behoud Gummaruskerk gaat er vooralsnog van uit dat dit ook mogelijk is. Maar ... het slinkende aantal kerkbetrokkenen zullen in de toekomst niet het voor de hoge huisvestingskosten benodigde bedrag kunnen opbrengen. Deze huisvestingskosten bedragen jaarlijks ongeveer € 50.000 bestaande uit € 30.000 aan verwarming, verlichting, verzekering en klein onderhoud + € 20.000 te reserveren voor tienjaarlijks groot onderhoud.

Bij een voorgenomen groot onderhoud wordt subsidie aangevraagd bij de Rijksmonumentenregeling. Door loting wordt bepaald of inderdaad ook gelden vanuit dit fonds worden verkregen (veelal 50% van de begrote kosten), waardoor het erg dure periodieke onderhoud aan torens, gewelven en daken inderdaad kan worden uitgevoerd. Valt de loting niet gunstig uit voor de Gummaruskerk, dan wordt het noodzakelijke herstel noodgedwongen enkele jaren uitgesteld..

Op dit moment brengen de parochianen al niet het benodigde bedrag op, maar worden de huisvestingskosten voor een groot deel betaald uit de bestaande reserves, die echter uitgeput gaan raken. Via acties en met opbrengsten uit niet-kerkelijke activiteiten in het kerkgebouw wordt getracht het tekort zo ver mogelijk terug te dringen. De Werkgroep Behoud Gummaruskerk ziet hierin een grote taak voor haar weggelegd: het promoten en ondersteunen van acties ('Vrienden van de Gummarus'?) en activiteiten (passend binnen een nog als kerk in gebruik zijnde gebouw).

Uit deskundige hoek (onder andere kerkelijk vastgoedkenner 'Kerkelijk Waardebeheer') is al begrepen dat het niet mogelijk is om met een monumentaal gebouw als de Gummaruskerk een sluitende begroting te bereiken met de opbrengsten uit niet-kerkelijke activiteiten. De belangstelling voor mogelijke niet-kerkelijke activiteiten in een nog in gebruik zijnde kerk komt voornamelijk van verenigingen die het zelf van subsidies en bijdragen moeten hebben.

Een deel van de benodigde bedragen zullen dan moeten komen via giften en subsidies.

De Werkgroep zal zich waarschijnlijk vanaf volgend jaar (als de toekomst van de Gummaruskerk door het parochiebestuur is bepaald) gaan richten op het verwerven van fondsen via vrijwillige giften van 'Gummarusvrienden'. Maar het is maar zeer de vraag of DE Steenbergenaar structureel voldoende wil betalen om te behouden voor het nageslacht. Als DE Steenbergenaar dat niet gaat doen, zijn we afhankelijk van subsidies van de Gemeente.

De werkgroep realiseert zich dat, om eventueel voor gemeentelijke subsidie (in het kader van het erfgoedbeleid) in aanmerking te komen, 'tegenprestaties' van de Gummaruskerk verwacht mogen worden. Ons inziens zijn een aantal tegenprestaties zeer wel mogelijk:

- a. Thans is de Gummaruskerk slechts 10 middagen (in juli en augustus) opengesteld voor bezoekers/toeristen zonder veel publiciteit daaromheen. Dit kan veel meer! En met veel publiciteit. En in samenwerking met andere partijen, zoals de Hervormde Kerk, heemkundekringen, musea en horeca.
- b. Gestructureerd groepsrondleidingen verzorgen in de Gummaruskerk, waarbij zelfs met wisselende thema's gewerkt kan worden (sacramenten, foto's, kerkelijke voorwerpen, heiligenbeelden, etc.).
- c. Momenteel vindt een inventarisatie plaats van alle historisch en kerkelijk waardevolle voorwerpen in de Gummaruskerk. Dat zijn er nogal wat! Deze zijn, zonder de kerk een museum te doen lijken, zichtbaar te maken aan kerkgangers/bezoekers/toeristen.
- d. Gratis (of voor een gering bedrag) mogelijkheid tot optreden van koren en harmonieën. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de veel geuite wens van armlastige verenigingsgetjes. Dit zorgt niet voor inkomsten voor de kerk. Bovendien kunnen we, voor wat betreft de grootte van de stad Steenberg, niet rekenen op iedere week of iedere maand een groot concert dat geld in het laatje brengt.

2. Het monument wordt gesloten als kerk en blijft monument:

Als de Sint Annaparochie moet besluiten om de Gummaruskerk niet meer als gebouw voor de katholieke eredienst te gebruiken vanwege de financiële tekorten, lost zij wellicht haar 'kerkprobleem' op met het samenvoegen van de Gummaruskerk en de Vredeskerk. De kleine onderhoudsarme Vredeskerk is dan financieel waarschijnlijk de beste oplossing voor de parochie.

Maar dan is de toekomst van het monument erg onzeker.

Weliswaar is het een rijksmonument, maar als er geen centjes zijn komt ook het nodige onderhoud op de tocht te staan.

Meestal wordt dan een kerkelijk vastgoedkenner (zoals het eerder genoemde 'Kerkelijk Waardebeheer') ingeschakeld om het gebouw te verkopen. Omdat bij een rijksmonument zeer beperkende voorwaarden worden gesteld aan het aanzicht van de buitenzijde (mag nagenoeg niet worden aangetast) en de herinrichting (moet op eenvoudige wijze weer ongedaan gemaakt kunnen worden) zijn er meestal maar weinig gegadigden voor aankoop.

In samenwerking met de plaatselijke overheid (die het monument niet graag verloren ziet gaan) wordt soms een oplossing gevonden in een beheersstichting, die het gebouw al dan niet in gedeeltes verhuurd. Die beheersstichting zal moeten worden ondersteund met gemeentelijke garanties, die veelal bestaan uit het aanzuiveren van een jaarlijks tekort (de opbrengsten uit verhuur van ruimtes zijn minder dan de huisvestingskosten voor de beheersstichting).

Een vergelijking met de onlangs gesloten en verkochte kerkgebouwen in De Heen, Dinteloord en Welberg gaat hierbij niet helemaal op. Dat betrof geen rijksmonumenten, waardoor de mogelijkheden voor een koper veel groter zijn.

Bovendien menen wij dat de Gummaruskerk op de erfgoedlijst van de Gemeente Steenberg en een dusdanige plaats verdient, dat aantasting (op welke wijze dan ook) uit den boze is!

3. Het monument wordt gesloten als kerk en niemand bekommert er zich om:

Als de Sint Annaparochie zich genoodzaakt ziet om de Gummaruskerk te onttrekken aan de katholieke eredienst én de plaatselijke overheid zich niet (financieel) inspant voor behoud van het gebouw?

Dan wordt het, door de leegstand sneller dan wij misschien denken, een **ruïne**. Waar nu nog de Gummaruskerk bijna elke foto van Steenberg en siert, zal dan niemand nog een foto ervan durven of willen nemen, tenzij om de verloederding te laten zien.

Deze mogelijkheid werd tijdens de beeldbepalende vergadering geoffreerd, maar niet of nauwelijks door de deelnemers besproken: dat was te gek voor woorden ...

Geachte dames en heren,

De Werkgroep Behoud Gummaruskerk opteert voor mogelijkheid '1'. Graag wil de werkgroep daarbij uw gesprekspartner zijn om mogelijkheden en onmogelijkheden met elkaar te bespreken en te onderzoeken wat de werkelijke tekorten zijn, veroorzaakt door het monumentale gebouw. In dit relaas ontbreekt vast wel het één en ander. Vraag er ons naar! Bij de inleiding trof u onze namen en ondergetekende (telefoon 0167-565612) brengt u graag in contact met één van de andere leden van de werkgroep (als de naam alleen daartoe niet voldoende mocht zijn).

Het is een heel verhaal geworden. Maar één troost voor u: het lezen kostte minder tijd dan het opstellen! Maar anderzijds: een discussie over de Gummaruskerk gaat misschien nog wel veel meer tijd kosten. Sterkte!!!

Steenbergen, 24-10-2016.

Jan Gelten, secretaris Werkgroep Behoud Gummaruskerk.